

Markéta Šichtařová: Daně porostou - Rádio Universum

 radiouniversum.cz/marketa-sichtarova-dane-porostou

Markéta Šichtařová

Daně porostou

Text 13.6.2024 6 min Přehrát

#Peníze

Veřejné finance nejen u nás, ale téměř v celé Evropě, se nedaří dostat pod kontrolu. Agentura Standard & Poor's snížila rating státního dluhu Francie, tedy druhé největší ekonomiky Evropské unie. Francie má nyní „AA-“, zhoršila se tak z „AA“. Agentura S&P své rozhodnutí zdůvodnila tím, že rozpočtový schodek podle prognózy zůstane v roce 2027 nad třemi procenty HDP. Přitom současný prezident Emmanuel Macron založil svou volební kampaň právě na slibu, že zkrátí francouzské veřejné finance, a to konkrétně na straně výdajů – tedy že začne šetřit.

Pro francouzské voliče to může znamenat citelné zklamání z hospodářské situace Francie. Rating sice má vysloveně finanční důsledky pro cenu dluhu dané země (čím nižší rating, tím dražší financování státu, protože stát se stává pochybnějším dlužníkem), ale z pohledu voličů také bývá vnímán symbolicky jako jakási známka pro zemi. Že jsou francouzské veřejné finance na hony vzdálené od ideálu může být dokumentováno tím, že tzv. Pakt stability a růstu, který představuje soubor pravidel pro koordinaci vnitrostátních fiskálních politik v EU, povoluje maximální rozpočtový schodek ve výši 3 procenta HDP, ale francouzský rozpočtový deficit v roce 2023 dosáhl 5,5 procenta HDP. Byl tak nejen výrazně nad povoleným limitem, ale také byl výrazně vyšší, než ekonomové i sama agentura S&P dříve předpovídali. A to nejhorší teprve přichází: Veřejný dluh Francie vzroste podle posledních známých údajů přibližně z 109 procent HDP v roce 2023 na přibližně 112 procent do roku 2027. Pokud by nyní Francie stála mimo eurozónu

a ucházela se o přijetí eura, nedosáhla by na něj. Pro eurozónu to není vůbec dobrá zpráva, protože další a další země se postupně přibližují potenciálnímu stavu dluhové pasti a stávají se závislé na monetizaci dluhu, kterou (v rozporu se zakládajícími dokumenty) provádí Evropská centrální banka, toho času nejvýrazněji v Itálii. Tato skrytá monetizace státního dluhu se projevuje neustále narůstající peněžní zásobou, tedy v podstatě tiskem nekrytých peněz. Respektive tyto peníze jsou „kryté“ jen státními dluhopisy, které ECB od zadlužených států vykupuje, ale tyto dluhopisy jsou zase kryty především vírou v to, že je ECB vykoupí.

Pokračující tisk eur pak vede k více či méně skryté inflaci. Tato inflace není plně viditelná, protože index spotřebitelských cen vykazovaný Eurostatem nebere v úvahu takové jevy, jako například nafouknuté cenové bubliny u finančních aktiv či u nemovitostí. To vše se ale podílí na znehodnocování eura, respektive na snižování jeho kupní síly, ačkoliv to v klasické zveřejňované inflaci není vidět. Jinými slovy, neschopnost Francie zkrotit veřejné výdaje patří k faktorům, které vedou ke ztrátě hodnoty eura. Jenomže euro v tom není samo. V České republice sice máme veřejný dluh výrazně nižší, ale i tak nejsme schopni dostat naše veřejné výdaje pod kontrolu – s podobnými důsledky. Schodek českého státního rozpočtu na konci května dosáhl 210,4 miliardy korun, a to z dubnových 153,1 miliardy korun. Deficit za prvních pět měsíců roku je tedy třetí nejhlubší od vzniku Česka.

Já bych to označila z pohledu dlouhodobých trendů za zhoršování hospodaření státu, ministr financí Zbyněk Stanjura to hodnotí jako meziroční zlepšení (z meziročního pohledu má pravdu). Horší ale je, že k tomuto meziročnímu zlepšení dopomohly zaprvé vyšší daňové příjmy – neboli zvýšení státního přerozdělování, a další zmenšení soukromého sektoru. A zadruhé k tomu dopomohly nižší výdaje v energetice – což neříká nic jiného, než že skončil vládní „úsporný tarif“ dotací pro domácnosti, protože cena elektřiny poklesla. A ta poklesla hlavně proto, že průmysl je v recesi, a bylo do oběhu

uvolněno víc emisních povolenek. Neboli nikterak to nesvědčí o větší zodpovědnosti vlády, ale jen to ukazuje, že ceny energií víceméně náhodou šly vládě naproti, takže vláda k oněm nižším výdajům do energetiky přišla jak slepý k houslím.

Podtrženo a sečteno: Veřejné výdaje se v mnoha zemích vymykají kontrole a dostaly se do spirály, kdy budeme opakovaně čelit zvyšování daní a ochlazování hospodářského růstu.

Všechny příspěvky s Markéta Šichtařová

Diskuze:

Napsat komentář

E-mailová adresa nebude publikována.